

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 375/2024-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Františkom Baraniakom, advokátom, M. R. Štefánika 1824/43, Dolný Kubín, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. BR-2C/59/2022 a uzneseniu z 20. decembra 2023 a proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17Co/16/2024-447 z 10. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), postupom Okresného súdu Banská Bystrica, pracoviska Brezno (ďalej len „okresný súd“) a uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví. Sťažovateľ sa domáha ich zrušenia a vrátenia na ďalšie konanie, uloženia príkazu okresnému súdu, aby konal bez zbytočných prietáhov, ako aj priznania finančného zadosťučinenia vo výške 7 500 eur a náhrady trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou doručenou pôvodne Okresnému súdu Brezno 4. októbra 2022 domáha proti žalovanému vypratania špecifikovanej nehnuteľnosti a nariadenia neodkladného opatrenia. Uznesením z 10. októbra 2022 bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý a na odvolanie sťažovateľa krajský súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie. Uznesením z 23. januára 2023 bol žalovaný vyzvaný na vyjadrenie k žalobe, čo urobil podaním zo 7. februára 2023, ku ktorému sťažovateľ podal 9. marca 2023 repliku. Uznesením z 13. marca 2023 bol žalovaný vyzvaný na podanie dupliky. Na žiadosť žalovaného mu bola uznesením z 22. marca 2023 predĺžená lehota na jej podanie do 13. apríla 2023. K duplike žalovaného z 12. apríla 2023 sa sťažovateľ vyjadril podaním

z 15. mája 2023. Okresný súd uznesením z 20. decembra 2023 prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na tamom súde pod sp. zn. 5C/59/2023. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd uznesením z 10. apríla 2024 potvrdil uznesenie okresného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Napriek tomu, že od podania žaloby už uplynuli takmer 2 roky (21 mesiacov), stále nebol nariadený termín pojednávania, došlo k absolútne nedôvodnému prerušeniu konania do právoplatného skončenia konania, ktoré napadlo neskôr. Neexistuje legitímny dôvod, aby okresný súd nerozhodol o predmete konania a nenariadil pojednávanie. Okresný súd vyjadrenie sťažovateľa z 15. mája 2023 nezaslal žalovanému na vyjadrenie, namiesto toho podával žiadosti na rôznych štátnych inštitúciách. Neexistuje legitímny dôvod, aby okresný súd namiesto postupu podľa § 167 ods. 4 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) žiadal o vyjadrenia správne orgány, ktorých rozhodnutia nemôžu mať na meritum žiaden vplyv.

4. Názory uvedené v uznesení krajského súdu sú nesprávne, arbitrárne, prekračujú právomoc všeobecných súdov a zasahujú do základných práv a slobôd sťažovateľa. Je absolútne scestné, aby súd z vlastnej iniciatívy začal spochybňovať vlastnícke právo sťažovateľa k drevenej stavbe postavenej na jeho pozemku. Neprípustne bola prekročená miera prejudikovania výsledku sporu (prijímaním záverov k meritorným otázkam) bez vykonania dokazovania. Výsledok konania na okresnom súde pod sp. zn. 5C/59/2023 nemá na posúdenie dôvodnosti žaloby a jeho aktívnej legitímácie vplyv, keďže na liste vlastníctva je zapísaný ako vlastník. Súd zužuje skúmanie podmienok dôvodnosti žaloby len na stavbu drevenej haly. Listinné dôkazy súd vyhodnocuje zaujato, jednostranne v prospech žalovaného. Podľa pocitu sťažovateľa súdy aj za cenu vydávania nezákonných rozhodnutí chránia žalovaného.

5. Sťažovateľ nikdy nedal žalovanému ani jeho právnym predchodcom súhlas s užívaním nehnuteľností či so zriadením vecného bremena. Žalovaný nie je vlastníkom (ani prevádzkovateľom) špeciálnej dráhy, vo vzťahu ku ktorej sa domáha zriadenia vecného bremena v konaní sp. zn. 5C/59/2023. Skutočnosť, že takto žaluje, preukazuje skutočnosť o neexistencii akéhokoľvek práva, ktoré by ho oprávňovalo užívať nehnuteľnosti sťažovateľa. Konštatovanie krajského súdu, že oprávnenie žalovaného užívať nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľa vyplýva z neodkladného opatrenia, vyznieva ako zlý žart. Bol porušený princíp legitímnych očakávaní, že súdy budú rozhodovať bez zbytočných prietahov a že súd o žalobe rozhodne v súlade s judikatúrou. Aj konanie sp. zn. 5C/59/2023 bolo navyše prerušené.

6. Vydanie rozhodnutia o prerušení konania nemožno považovať za iné ako zbytočný prietah. Zo strany krajského súdu dochádza k zbytočným prietahom vydaním uznesenia a zo strany okresného súdu sa od začiatku konania jeho postup javí ako neefektívny. Arbitrárnosť spočíva v uskutočnení takého extenzívneho výkladu § 164 CSP v otázke existencie aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľa, ktorý odporuje zneniu kogentnej normy a je v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti. Súdu prvej inštancie nič nebráni, aby prejudiciálne vyriešil otázky, ktoré sú pre konanie potrebné, a aby pokračoval v konaní. Postupom súdov pretrvával stav právnej neistoty, umelo je predlžovaný zásah do vlastníckych práv sťažovateľa. Postup súdu je nezákonný a v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania. Dôsledky tohto postupu na sťažovateľa sú

finančného a emocionálneho charakteru, sú ťažko odstrániteľné. Súd ignorovali čl. 17 CSP a neprijali opatrenia na odstránenie prietáhov v konaní.

7. Podľa sťažovateľa konanie o žalobe o vypratanie tvorí bežnú časť rozhodovacej činnosti súdov. Predmet konania nie je časovo prioritizovaný. V rámci argumentácie o primeranom zadosťučinení sťažovateľ uvádza, že od neho nemožno spravodlivo žiadať, aby čakal na výsledok sporu, od ktorého závisí možnosť realizácie jeho vlastníckych práv, v ktorom sa rieši jeho existenčný problém viac ako 2 roky. Sťažovateľovi nemožno pričítať zavinenie na vzniku prietáhov, svoje procesné povinnosti si splnil a podaniami len reagoval na nezákonnosť krokov protistrany.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní ústavný súd potom preskúmal, či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. To platí predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

11. Materiálnym predpokladom úspešnosti sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05). Podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať. Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu

pre ľudské práva (Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

III.1. K porušeniu označených práv postupom a uznesením okresného súdu:

12. Ústavný súd súhlasí s názorom sťažovateľa, že prerušením konania jeho účastník nestráca právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. že aj pri postupe podľa § 164 CSP má súd povinnosť prijať opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, aj keď prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, ešte nepominula (I. ÚS 21/00). Právna neistota sťažovateľa vo vzťahu k rozhodovaniu o jeho žalobe nebola odstránená uzneseniami okresného súdu ani krajského súdu, preto posudzoval ústavný súd námietku sťažovateľa o porušení označených práv podľa štandardných kritérií, a to výlučne vo vzťahu k označenému porušovateľovi, teda okresnému súdu.

13. Vo vzťahu k prvému kritériu ústavný súd zistil, že predmetom základného konania je rozhodovanie o žalobe o vypratanie nehnuteľnosti. Okresný súd doteraz konal a rozhodoval len o procesných otázkach (výzvy na vyjadrenie, prerušenie konania). Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, a teda nevymyká sa bežnej rozhodovacej činnosti.

14. Ústavný súd posudzuje pri ústavných sťažnostiach na prietahy v konaní aj význam konania pre sťažovateľa. Právoplatné rozhodnutie o žalobe pre sťažovateľa nepochybne subjektívne malo význam, sám správne poznamenáva, že nejde o konanie, ktoré by z povahy predmetu konania vyžadovalo rýchlejší postup. Tvrdenie sťažovateľa o „existenčnom“ význame konania nebolo nijako preukázané. Pokiaľ ide o kritérium správania sťažovateľa, ústavný súd nezistil, že sťažovateľ má podiel na doterajšej dĺžke konania pred okresným súdom, ktoré svojou žalobou vyvolal.

15. K postupu okresného súdu ústavný súd uvádza, že po doručení žaloby v októbri 2022 okresný súd rozhodoval o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (do januára 2023) a následne priebežne vykonával úkony prípravy pojednávania (do mája 2023). Samotné adresovanie žiadosti na viaceré inštitúcie (v máji 2023 správca konkurznej podstaty a okresný súd, v auguste 2023 Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, v septembri Pamiatkový úrad Slovenskej republiky) nepovažuje ústavný súd bez ďalšieho za neefektívne úkony. Okresný súd vydal uznesenie o prerušení konania v decembri 2023 a v nadväznosti na odvolanie sťažovateľa z januára 2024 predkladal spis odvolaciemu súdu vo februári 2024.

16. Aj pri akceptovaní sťažovateľovho názoru, že v období od mája do decembra 2023 okresný súd nevykonával úkony efektívne smerujúce k odstráneniu jeho právnej neistoty, ústavný súd nepovažuje doterajšiu celkovú dĺžku konania pred okresným súdom (1 rok a 2 mesiace do vydania uznesenia okresného súdu, 1 mesiac do predloženia veci krajskému súdu a 3 mesiace od právoplatnosti uznesenia krajského súdu doteraz) za neprimerane dlhú a postihnutú prietahmi v takej intenzite, že by to odôvodňovalo záver o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Doterajší postup okresného súdu teda spĺňa kritériá obsahu sťažovateľom označených práv.

17. Sťažovateľ osobitne namieta, že k zásahu do jeho práv došlo napadnutým uznesením okresného súdu o prerušení konania. Podľa sťažovateľa mal okresný súd týmto uznesením rozhodnúť arbitrárne. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že arbitrárnosť (svojevôľa) pri právnom posúdení

veci, rovnako ako porušenie požiadavky ústavne konformného výkladu právnej normy či riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia vecne nespádajú do obsahu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ani práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Sťažovateľ nenamietal porušenie iného práva (napr. základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy), ktoré by ústavnému súdu umožnilo vykonať prieskum napadnutého uznesenia okresného súdu z týchto hľadísk. Ústavný súd preto posúdil napadnuté uznesenie výlučne z hľadiska jeho možného dopadu na plynulosť konania.

18. Pri fakultatívnom prerušení konania musí konajúci súd zvážiť, či prerušenie konania prispeje (alebo je dokonca predpokladom) k spravodlivému rozhodnutiu vo veci (t. j. k naplneniu dikcie čl. 46 ods. 1 ústavy) a či tento dôvod prerušenia konania preváži nad záujmom na postupe bez zbytočných prietahov, ktorý je rozhodnutím o prerušení konania dotknutý. Pri fakultatívnom prerušení konania (na rozdiel od obligatórneho podľa § 162 CSP) je to práve konajúci súd, ktorý vyvažuje jednotlivé záujmy stojace pri prerušení konania proti sebe – záujem na spravodlivom rozhodnutí veci a záujem na konaní bez zbytočných prietahov. Vyváženie stretu týchto záujmov v prospech záujmu na spravodlivom rozhodnutí veci pretavené do rozhodnutia o prerušení konania musí byť v prípade fakultatívneho prerušenia konania riadne zdôvodnené v odôvodnení rozhodnutia, ktorým sa konanie prerušuje (IV. ÚS 628/2023).

19. Samotný Civilný sporový poriadok tak výslovne počíta s „prietahom“ v konaní ako dôsledkom možnosti prerušenia konania s cieľom vyriešiť otázku, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Odôvodnenú realizáciu fakultatívneho postupu súdu podľa § 164 CSP tak nemožno považovať za „prietah“ zbytočný, ale za zákonom predpokladaný, teda neporušujúci právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Dôvody uznesenia okresného súdu o prerušení konania do právoplatného skončenia súvisiaceho konania (aj v spojitosti s napadnutým uznesením krajského súdu) sú ústavne akceptovateľné a nemožno ich vyhodnotiť ako porušujúce práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a na prejednanie veci v primeranej lehote. Okresný súd dostatočne zrozumiteľne odôvodnil, že napriek možnosti urobiť si vlastný právny záver o práve žalovaného užívať nehnuteľnosti evidované ako vlastníctvo sťažovateľa bol dôvod na prerušenie konania o vypratanie nehnuteľností do skončenia súdneho konania o určenie, že nehnuteľnosti sú zaťažené vecným bremenom, kde sa vyriešia sporné otázky, aby sa predišlo odlišným záverom. Ani skutočnosť, že konanie sp. zn. 5C/59/2023 bolo uznesením z 28. júna 2024 prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného na Ministerstve dopravy Slovenskej republiky pod č. 32608/2022/SŽDD, po prečíslovaniach pod č. 02543/2024/SŽDD (v ktorom sa rieši otázka dodatočného povolenia, resp. odstránenia stavby dráhy nachádzajúcej sa na pozemkoch sťažovateľa, teda uskutočnenie stavby dráhy v súlade so zákonom), nie je v súčasnosti dôvodom, ktorý by spôsobil preváženie záujmu na postupe bez zbytočných prietahov pred súdmi uvedeným dôvodom prerušenia konania.

21. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti posudzuje aj to, či nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých

porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

22. Vychádzajúc z uvedených dôvodov, ústavný súd sťažnosť odmietol v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, konštatujúc, že niet žiadnej spojitosti medzi uznesením okresného súdu (ako aj jeho postupom) a námietkami o porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.2. K porušeniu označených práv uznesením krajského súdu:

23. Sťažovateľ namietal porušenie označených práv výlučne rozhodnutím krajského súdu (uznesením), a nie súčasne aj jeho postupom, ako to učinil vo vzťahu k okresnému súdu. Pri takejto formulácii petitu a odôvodnenia sťažnosti ústavný súd uvádza, že krajský súd naplnil svoju úlohu pri odstraňovaní stavu právnej neistoty sťažovateľa (ktorý podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu, pozn.) vydaním uznesenia (10. apríla 2024), jeho vyhotovením a vrátením veci súdu prvej inštancie (12. apríla 2024) a doručením uznesenia sťažovateľovi (2. mája 2024). Sťažovateľ sa obrátil na ústavný súd 2. júla 2024, teda v čase, keď krajský súd nemohol uplatnením svojej právomoci odvolacieho súdu viac ovplyvniť ďalší priebeh konania na okresnom súde, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Ak sťažovateľ mienil namietat nepriaznivý vplyv uznesenia krajského súdu na efektívnosť ďalšieho konania, v tomto smere nepredložil ústavne relevantnú argumentáciu, ale sústredil sa na právne posúdenie dôvodnosti prerušenia konania podľa § 164 CSP, čím vybočil z obsahu práv, ktorých porušenie namietal vo vzťahu ku krajskému súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2024

Libor Duľa
predseda senátu